

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра лісового та садово-паркового господарства

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СПЕЦІАЛЬНІ ВИДИ ЛІСОВПОРЯДКУВАННЯ»

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина

Спеціальність: Н4 Лісове господарство

Освітня програма: Лісове господарство

Житомир - 2026

Розробники: Дячук Петро Петрович, доктор філософії, старший викладач кафедри лісового та садово-паркового господарства

Інформація про викладача

Викладач (-і)	Дячук Петро Петрович
Профайл викладача (-ів)	https://polissiauniver.edu.ua/%d0%b4%d1%8f%d1%87%d1%83%d0%ba-%d0%bf%d0%b5%d1%82%d1%80%d0%be-%d0%bf%d0%b5%d1%82%d1%80%d0%be%d0%b2%d0%b8%d1%87/
Контактна інформація	petro.diachuk@polissiauniver.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=4996
Консультації	Очні та онлайн консультації через Zoom, Whatsapp, Telegram, Viber щосереди з 13.00 до 17.00

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальні види лісовпорядкування» затверджена на засіданні кафедри лісового та садово-паркового господарства

Протокол від «31» серпня 2026 р. № 2

Завідувач кафедри

Юрій СІРУК

Погоджено із гарантом

освітньої програми Лісове господарство

(підпис)

(підпис)

Олена АНДРЕЄВА

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету лісового господарства та екології

Протокол від «31» серпня 2026 р. № 1

Голова НМК

Олександр КРАТЮК

(підпис)

(підпис)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Загальна кількість кредитів – годин -150 змстових модулів – 2	Галузь знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
	Спеціальність Н4 Лісове господарство	1-й	1-й
		Семестр	
		2-й	2-й
		Лекції	
	Рівень вищої освіти: <i>Другий (магістерський)</i>	30 год.	6 год
		Практичні	
		30 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота	
		90 год.	136 год.
		Форма підсумкового контролю:	
		екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системи теоретичних знань, практичних умінь і навичок щодо особливостей інвентаризації, таксації, оцінювання стану та впорядкування лісів і лісових територій, які мають спеціальне цільове призначення або характеризуються специфічними природними, екологічними, соціальними та господарськими умовами.

Завдання навчальної дисципліни – формування системного розуміння сутності, принципів та особливостей спеціальних видів лісовпорядкування, набуття знань і практичних навичок щодо інвентаризації, таксації та впорядкування рекреаційних, заповідних, захисних, гірських, радіаційно забруднених лісів, міських зелених насаджень, мисливських угідь та інших об'єктів спеціального призначення, а також використання сучасних геоінформаційних і дистанційних методів для актуалізації та моніторингу лісових ресурсів. Формування здатності аналізувати результати лісовпорядних робіт і

використовувати їх для обґрунтування господарських, природоохоронних та проєктних рішень з урахуванням принципів сталого, багатофункціонального та наближеного до природи лісівництва.

Передумовою вивчення дисципліни є володіння базовими знаннями з лісознавства, лісівництва, лісової таксації та лісових культур.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

а) інтегральної: *ІК. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері лісового і мисливського господарства.*

б) спеціальних (СК):

СК 2. Здатність забезпечувати сталий розвиток лісового господарства.

СК 3. Здатність оцінювати регіональні особливості природно-кліматичних умов для організації ефективного лісового господарства, виконання лісами різнопланових функцій та збільшення площ лісів.

СК 4. Здатність розробляти та реалізовувати поточні та стратегічні плани розвитку підприємств лісової галузі, беручи до уваги ресурси, ризики, а також економічні, правові та екологічні аспекти.

Програмні результати навчання (ПРН):

РН 1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки у сфері лісового господарства та є основою для оригінального мислення, забезпечення сталого розвитку та проведення досліджень.

РН 3. Приймати ефективні рішення з питань лісового господарства, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати його розвиток; визначати фактори, що впливають на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та імовірні наслідки рішень.

РН 4. Відшуковувати необхідні дані в науковій літературі, базах даних та інших джерелах, аналізувати та оцінювати ці дані.

РН 6. Оцінювати стан лісових фітоценозів, лісові ресурси в конкретних лісорослинних умовах, їх потенціал та прогнозувати можливості використання.

РН 7. Розробляти та реалізовувати наукові та прикладні проєкти у сфері лісового господарства з урахуванням доступних ресурсів та ризиків, а також економічних, правових та екологічних аспектів.

РН 9. Визначати критерії ефективності та обрати оптимальну стратегію ведення лісового господарства залежно від зовнішніх та внутрішніх умов.

РН 11. Застосовувати сучасні експериментальні та математичні методи, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач лісового та мисливського господарства.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати: особливості організації та технології проведення спеціальних інвентаризаційних і таксаційних робіт; методи та особливості таксації рекреаційних лісів, міських зелених насаджень, природно-заповідних територій та захисних насаджень; особливості впорядкування лісів рекреаційного, природоохоронного та захисного призначення; особливості лісовпорядкування в гірських умовах, з урахуванням рельєфу, водорегулювальних, ґрунтозахисних та інших захисних функцій лісів; особливості інвентаризації та впорядкування лісів на радіаційно забруднених територіях; принципи інвентаризації, типології, бонітування та оцінювання мисливських угідь; особливості інвентаризації та впорядкування захисних лісових насаджень на землях сільськогосподарського призначення; основні методи актуалізації таксаційної інформації про лісові насадження; сучасні методи інвентаризації лісів із використанням геоінформаційних систем, дистанційного зондування Землі, БПЛА та LiDAR; сучасні підходи до національної та міжнародної інвентаризації лісових ресурсів; принципи використання результатів спеціального лісовпорядкування для планування господарських, природоохоронних та моніторингових заходів.

вміти: організовувати та виконувати інвентаризаційні й таксаційні роботи на об'єктах спеціального призначення; здійснювати таксацію та оцінювання рекреаційних лісів, міських зелених насаджень, захисних насаджень і природно-заповідних територій; проводити оцінювання стану та функціонального призначення лісових ділянок; виконувати інвентаризацію та оцінювання мисливських угідь і використовувати результати для обґрунтування проєктних рішень; визначати основні таксаційні характеристики лісових насаджень та здійснювати їх актуалізацію; використовувати картографічні матеріали, ГІС та дані дистанційного зондування Землі під час спеціальних лісовпорядкових робіт; застосовувати матеріали аерокосмічної, БПЛА- та LiDAR-зйомки для інвентаризації та моніторингу лісів; аналізувати просторову та атрибутивну інформацію про лісові ресурси; визначати та обґрунтовувати заходи з ведення господарства в лісах різного функціонального призначення; розробляти окремі елементи проєктних рішень за результатами спеціального лісовпорядкування; оцінювати якість, достовірність та придатність вихідних даних для прийняття лісгосподарських і природоохоронних рішень; інтегрувати результати польових обстежень, дистанційного зондування та ГІС-аналізу під час вирішення практичних завдань лісового господарства.

Під час вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти зможуть отримати додатково такі soft skills:

- ✓ аналітичне та критичне мислення під час опрацювання й інтерпретації цифрових даних;
- ✓ навички прийняття обґрунтованих рішень на основі інформаційних ресурсів;
- ✓ здатність працювати в команді під час виконання практичних і проєктних завдань;

- ✓ навички професійної комунікації та представлення результатів аналізу;
- ✓ уміння самостійно знаходити, оцінювати та використовувати інформацію з різних джерел;
- ✓ адаптивність до впровадження нових практик та інформаційних технологій у лісовому господарстві;
- ✓ здатність до самоорганізації та планування роботи.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1 (ЗМ1). Теоретичні основи та спеціальні види інвентаризації і впорядкування лісів

Тема 1 (Т1). Загальні засади спеціальних видів лісовпорядкування.

Тема 2 (Т2). Особливості таксації та інвентаризації лісів при спеціальних видах лісовпорядкування.

Тема 3 (Т3). Таксація та інвентаризація рекреаційних лісів.

Тема 4 (Т4). Впорядкування лісів рекреаційного призначення.

Тема 5 (Т5). Інвентаризація міських зелених насаджень та міських лісів.

Тема 6 (Т6). Інвентаризація та впорядкування лісів природно-заповідного фонду.

Тема 7 (Т7). Особливості впорядкування гірських лісів.

Тема 8 (Т8). Впорядкування лісів на радіаційно забруднених територіях.

Змістовий модуль 2 (ЗМ2). Спеціальні види впорядкування захисних насаджень, мисливських угідь та сучасні технології лісової інвентаризації

Тема 9 (Т9). Впорядкування захисних лісів та особливо захисних лісових ділянок.

Тема 10 (Т10). Впорядкування захисних лісових насаджень агролісомеліоративного фонду.

Тема 11 (Т11). Таксація, інвентаризація та впорядкування мисливських угідь.

Тема 12 (Т12). Організація мисливського господарства та оцінювання мисливських ресурсів.

Тема 13 (Т13). Національна та міжнародна інвентаризація лісових ресурсів.

Тема 14 (Т14). Сучасні цифрові технології спеціального лісовпорядкування: ГІС, ДЗЗ, БПЛА та LiDAR.

Тема 15 (Т15). Актуалізація лісової інформації, моніторинг та сучасні підходи до управління лісами.

4. Структура навчальної дисципліни

Структура курсу	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		лекції	практ.	лаб	сам.р.		лекції	практ.	лаб	сам.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1.										
Тема 1 (T1). Загальні засади спеціальних видів лісовпорядкування.	9	2	2		5	9	0,25	0,5		8,25
Тема 2 (T2). Особливості таксації та інвентаризації лісів при спеціальних видах лісовпорядкування.	10	2	2		6	10	0,25	0,5		9,25
Тема 3 (T3). Таксація та інвентаризація рекреаційних лісів.	10	2	2		6	10	0,5	0,5		9
Тема 4 (T4). Впорядкування лісів рекреаційного призначення.	9	2	2		5	9	0,5	0,5		8
Тема 5 (T5). Інвентаризація міських зелених насаджень та міських лісів.	10	2	2		6	10	0,5	0,5		9
Тема 6 (T6). Інвентаризація та впорядкування лісів природно-заповідного фонду.	10	2	2		6	10	0,5	0,5		9
Тема 7 (T7). Особливості впорядкування гірських лісів.	10	2	2		6	10	0,25	0,5		9,25
Тема 8 (T8). Впорядкування лісів на радіаційно забруднених територіях.	9	2	2		5	9	0,25	0,5		8,25
Разом за змістовним модулем 1	77	16	16		45	77	3	4		70
Змістовий модуль 2.										
Тема 9 (T9). Впорядкування захисних лісів та особливо захисних лісових ділянок.	10	2	2		6	10	0,25	0,5		9,25
Тема 10 (T10). Впорядкування захисних лісових насаджень агролісомеліоративного фонду.	10	2	2		6	10	0,5	0,5		9
Тема 11 (T11). Таксація, інвентаризація та	10	2	2		6	10	0,5	0,5		9

впорядкування мисливських угідь.										
Тема 12 (Т12). Організація мисливського господарства та оцінювання мисливських ресурсів.	11	2	2		7	11	0,5	0,5		10
Тема 13 (Т13). Національна та міжнародна інвентаризація лісових ресурсів.	12	2	2		8	12	0,5	0,5		11
Тема 14 (Т14). Сучасні цифрові технології спеціального лісовпорядкування: ГІС, ДЗЗ, БПЛА та LiDAR.	10	2	2		6	10	0,5	1,0		8,5
Тема 15 (Т15). Актуалізація лісової інформації, моніторинг та сучасні підходи до управління лісами.	10	2	2		6	10	0,25	0,5		9,25
Разом за змістовним модулем 2	73	14	14		45	73	3	4		66
Усього годин	150	30	30		90	150	6	8		136

5. Теми практичних занять

№ з/п	Тема	Назва теми	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи та спеціальні види інвентаризації і впорядкування лісів				
1	T1	Аналіз об'єктів та визначення особливостей спеціальних видів лісовпорядкування	2	0,5
2	T2	Особливості таксації та інвентаризації лісів при спеціальних видах лісовпорядкування	2	0,5
3	T3	Таксація та оцінювання рекреаційних лісів. Визначення рекреаційного потенціалу та стійкості насаджень	2	0,5
4	T4	Проектування заходів у лісах рекреаційного призначення з урахуванням рекреаційних навантажень	2	0,5
5	T5	Інвентаризація міських зелених насаджень та міських лісів із використанням картографічних і ГІС-матеріалів	2	0,5
6	T6	Інвентаризація та впорядкування лісів природно-заповідного фонду	2	0,5
7	T7	Впорядкування гірських лісів та виділення особливо захисних лісових ділянок	2	0,5
8	T8	Впорядкування лісів на радіаційно забруднених територіях. Функціональне зонування та особливості ведення господарства	1,75	
9		Модульна контрольна робота №1	0,25	

Змістовий модуль 2. Спеціальні види впорядкування захисних насаджень, мисливських угідь та сучасні технології лісової інвентаризації.				
10	T9-10	Інвентаризація та оцінювання захисних лісів і захисних лісових насаджень	2	0,5
11	T10	Впорядкування захисних лісових насаджень агролісомеліоративного фонду. Оцінювання їх захисної ефективності	2	0,5
12	T11	Таксація та інвентаризація мисливських угідь. Визначення типів і продуктивності мисливських угідь	2	0,5
13	T12	Бонітування мисливських угідь, оцінювання чисельності та оптимальної ємності мисливських ресурсів	2	0,5
14	T13	Порівняння методів інвентаризації лісових ресурсів. Національна інвентаризація лісів та інвентаризація на рівні лісгосподарського підприємства	2	0,5
15	T14-15	Мартелоскопи та платформа martelage.sylvotheque.ch у спеціальному лісовпорядкуванні та наближеному до природи лісівництві	2	1,0
16	T14-15	Ділянковий метод лісовпорядкування та сучасні цифрові технології: ГІС, ДЗЗ, БПЛА, LiDAR. Актуалізація лісової інформації	1,75	0,5
17.		Модульна контрольна робота №2	0,25	
Разом:			30	8

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовний модуль 1			
1.	Тема 1. Загальні засади спеціальних видів лісовпорядкування Кейс: Визначити вид спеціального лісовпорядкування для заданого лісового об'єкта та обґрунтувати особливості організації інвентаризаційних робіт. Доповідь: «Спеціальні види лісовпорядкування в системі сучасного управління лісами». Есе: «Роль спеціального лісовпорядкування у забезпеченні багатофункціонального використання лісів». Практикум: Скласти порівняльну характеристику основних видів спеціального лісовпорядкування за об'єктами, метою, методами інвентаризації та особливостями проєктування.	5	8,25
2.	Тема 2. Особливості таксації та інвентаризації лісів при спеціальних видах лісовпорядкування Кейс: Обґрунтувати вибір методів таксації та інвентаризації для лісової ділянки зі специфічним цільовим призначенням. Доповідь: «Сучасні методи польової та дистанційної інвентаризації лісів». Есе: «Точність та актуальність таксаційної інформації як основа прийняття лісгосподарських рішень». Практикум: За заданими таксаційними матеріалами визначити основні лісівничо-таксаційні показники та оцінити відповідність лісів для спеціального лісовпорядкування.	6	9,25
3.	Тема 3. Таксація та інвентаризація рекреаційних лісів Кейс: Оцінити рекреаційний потенціал заданої лісової ділянки та визначити чинники, що обмежують її рекреаційне використання. Доповідь: «Особливості таксації та оцінювання рекреаційних властивостей лісів». Есе: «Баланс між рекреаційним використанням і збереженням стійкості	6	9

	лісових екосистем». Практикум: Провести оцінювання рекреаційної придатності та стійкості насаджень за заданими характеристиками лісової ділянки.		
4.	Тема 4. Впорядкування лісів рекреаційного призначення Кейс: Розробити пропозиції щодо організації рекреаційного використання лісової території з урахуванням її природних особливостей та допустимого рекреаційного навантаження. Доповідь: «Сучасні підходи до планування рекреаційного використання лісів». Есе: «Рекреаційна функція лісів як складова екосистемних послуг». Практикум: Розробити схему функціонального зонування рекреаційної лісової території та запропонувати відповідні господарські заходи.	5	8
5.	Тема 5. Інвентаризація міських зелених насаджень та міських лісів Кейс: Запропонувати технологію інвентаризації зелених насаджень міської території з використанням ГІС та дистанційних даних. Доповідь: «Сучасні технології інвентаризації міських зелених насаджень». Есе: «Міські ліси та зелені насадження у формуванні стійкого міського середовища». Практикум: Сформулювати структуру бази даних для обліку деревних насаджень міської території та визначити основні атрибутивні показники.	6	9
6.	Тема 6. Інвентаризація та впорядкування лісів природно-заповідного фонду Кейс: Обґрунтувати особливості інвентаризації лісів природно-заповідного фонду залежно від режиму охорони території. Доповідь: «Особливості лісовпорядкування природно-заповідних територій». Есе: «Лісовпорядкування як інструмент збереження природної цінності лісових екосистем». Практикум: Розробити пропозиції щодо функціонального зонування та організації моніторингу лісових ділянок природно-заповідного фонду.	6	9
7.	Тема 7. Особливості впорядкування гірських лісів Кейс: Визначити особливості організації лісовпорядкування гірської лісової території з урахуванням висотної поясності, крутизни схилів та захисних функцій лісу. Доповідь: «Особливості ведення лісового господарства в гірських лісах». Есе: «Захисні функції гірських лісів та їх значення в умовах зміни клімату». Практикум: За картографічними та таксаційними матеріалами провести аналіз території та визначити ділянки з підвищеним природоохоронним і захисним значенням.	6	9,25
8.	Тема 8. Впорядкування лісів на радіаційно забруднених територіях Кейс: Визначити особливості організації лісогосподарських заходів на території з різними рівнями радіаційного забруднення. Доповідь: «Лісовпорядкування в умовах радіаційного забруднення: сучасні підходи». Есе: «Поєднання лісогосподарських, екологічних та радіаційно-безпекових вимог». Практикум: Розробити схему функціонального зонування радіаційно забрудненої лісової території та визначити допустимі напрями її використання.	5	8,25
Змістовний модуль 2			
9.	Тема 9. Впорядкування захисних лісів та особливо захисних лісових ділянок Кейс: Визначити захисне призначення заданої лісової ділянки та обґрунтувати особливості її впорядкування. Доповідь: «Особливості інвентаризації та впорядкування захисних лісів». Есе: «Захисні функції лісів в умовах зростання природних і антропогенних ризиків». Практикум: За заданими матеріалами визначити ділянки з особливими захисними функціями та розробити пропозиції щодо режиму їх використання.	6	9,25
10.	Тема 10. Впорядкування захисних лісових насаджень агролісомеліоративного фонду Кейс: Оцінити стан та захисну ефективність лінійного захисного насадження на землях сільськогосподарського призначення. Доповідь: «Захисні лісові насадження як елемент агроландшафтів». Есе: «Роль агролісомеліоративних насаджень у підвищенні стійкості агроландшафтів до зміни клімату». Практикум: Провести інвентаризацію заданого захисного насадження та оцінити його структуру, стан і захисні властивості.	6	9
11.	Тема 11. Таксація, інвентаризація та впорядкування мисливських угідь Кейс: Визначити типи та продуктивність мисливських угідь за заданими природними й таксаційними характеристиками. Доповідь: «Сучасні методи інвентаризації мисливських угідь». Есе: «Інвентаризація мисливських угідь як основа сталого управління ресурсами тваринного	6	9

	світу». Практикум: Провести типологічне оцінювання заданої території та визначити її придатність для окремих видів мисливських ресурсів.		
12.	Тема 12. Організація мисливського господарства та оцінювання мисливських ресурсів Кейс: Обґрунтувати систему оцінювання чисельності та оптимальної ємності мисливських угідь для заданої території. Доповідь: «Методи обліку та оцінювання ресурсів мисливських тварин». Есе: «Сталий розвиток мисливського господарства та збереження біорізноманіття». Практикум: За вихідними даними провести бонітування мисливських угідь та розрахувати їх оптимальну ємність.	7	10
13.	Тема 13. Національна та міжнародна інвентаризація лісових ресурсів Кейс: Порівняти систему Національної інвентаризації лісів України з інвентаризацією на рівні лісгосподарського підприємства та визначити сфери використання отриманих даних. Доповідь: «Сучасні системи національної інвентаризації лісів у країнах Європи». Есе: «Національна інвентаризація лісів як інформаційна основа державної лісової політики». Практикум: Провести порівняльний аналіз методів і показників інвентаризації лісових ресурсів України та однієї з європейських країн.	8	11
14.	Тема 14. Сучасні цифрові технології спеціального лісовпорядкування: ГІС, ДЗЗ, БПЛА та LiDAR Кейс: Обґрунтувати комплекс цифрових технологій для інвентаризації та картографування заданої лісової території. Доповідь: «ГІС, ДЗЗ, БПЛА та LiDAR у сучасній інвентаризації лісів». Есе: «Цифрова трансформація лісової інвентаризації: можливості та обмеження сучасних технологій». Практикум: Розробити технологічну схему отримання та опрацювання просторової інформації про лісову ділянку із застосуванням ГІС, даних ДЗЗ, БПЛА або LiDAR.	6	8,5
15.	Тема 15. Актуалізація лісової інформації, моніторинг та сучасні підходи до управління лісами Кейс: Запропонувати систему актуалізації таксаційної інформації та моніторингу стану лісової ділянки на основі різночасових даних. Доповідь: «Сучасні методи актуалізації лісової інформації та моніторингу лісів». Есе: «Наближене до природи лісівництво як сучасна концепція управління лісами». Практикум: Проаналізувати модель лісової ділянки та обґрунтувати лісівничі рішення із застосуванням ділянкового методу лісовпорядкування, принципів наближеного до природи лісівництва та мартелоскопа. За можливості виконати моделювання вибору дерев із використанням платформи martelage.sylvotheque.ch та оцінити наслідки запропонованого варіанта втручання.	6	9,25
Разом		90	136

7. Методи навчання

Методи навчання пропонуються розробником, виходячи з академічної автономії викладача, та відображають фактичну роботу зі здобувачами вищої освіти.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються такі методи навчання:

- вербальні методи (лекція, пояснення);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- практичні методи (виконання різних видів завдань прикладного характеру);
- ситуаційний метод;
- метод командної роботи, мозковий штурм;
- метод гейміфікованого навчання;

- *методи самостійної роботи (анотування опрацьованого матеріалу, вирішення задач, проведення розрахунків, підготовка доповідей, написання наукових статей/тез);*

8. Форми контролю і методи оцінювання

(у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Основними видами контролю результатів навчання під час вивчення дисципліни «Спеціальні види лісовпорядкування» є: поточний і підсумковий. Поточний контроль здійснюється у формі усного та письмового опитування, тестування, виконання завдань самостійної роботи, підготовки презентацій та аналітичних оглядів.

Після вивчення курсу застосовується підсумковий контроль у формі екзамену. Екзамен проводиться для всіх без винятку здобувачів вищої освіти (незалежно від кількості балів, отриманих за результатами поточного контролю за семестр). До підсумкового контролю з навчальної дисципліни допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види індивідуальних завдань та обов'язкових робіт (практичних завдань), передбачених робочою програмою. Екзамен передбачає вирішення тестів.

Підсумкова оцінка визначається шляхом оцінювання навчальних досягнень за 5-бальною системою з наступним переведенням у 60-бальну через множення середньоарифметичного значення на коефіцієнт переведення – 12 та підсумуванням з результатами підсумкового контролю (екзамен – максимум 40 балів).

9. Питання для підсумкового контролю (орієнтовні)

1. Розкрийте сутність, мету та основні завдання спеціальних видів лісовпорядкування.

2. Які основні види спеціального лісовпорядкування застосовуються залежно від функціонального призначення та природних умов лісових територій?

3. У чому полягають основні відмінності спеціального лісовпорядкування від традиційного лісовпорядкування?

4. Які фактори визначають вибір методів інвентаризації та таксації лісів при спеціальному лісовпорядкуванні?

5. Які основні лісівничо-таксаційні показники визначаються під час інвентаризації лісових насаджень?

6. Які методи польової інвентаризації та таксації можуть застосовуватися для отримання достовірної інформації про лісові насадження?

7. У чому полягають особливості таксації та інвентаризації рекреаційних лісів?

8. Які показники використовуються для оцінювання рекреаційного потенціалу лісової ділянки?

9. Що таке рекреаційне навантаження та як воно впливає на стан і стійкість лісових насаджень?

10. Які принципи покладено в основу функціонального зонування лісів рекреаційного призначення?

11. Які заходи можуть застосовуватися для регулювання рекреаційного навантаження на лісові екосистеми?

12. Які особливості має інвентаризація міських зелених насаджень порівняно з інвентаризацією лісових насаджень?

13. Які основні показники доцільно включати до бази даних міських деревних насаджень?

14. Як ГІС і дистанційне зондування Землі можуть використовуватися для інвентаризації міських зелених насаджень та міських лісів?

15. Які особливості має інвентаризація та впорядкування лісів природно-заповідного фонду?

16. Як режим охорони природно-заповідної території впливає на організацію лісовпорядних робіт та допустимі господарські заходи?

17. Які принципи функціонального зонування територій природно-заповідного фонду можуть бути враховані під час спеціального лісовпорядкування?

18. Які природні та господарські фактори необхідно враховувати під час впорядкування гірських лісів?

19. Як рельєф, крутизна та експозиція схилів впливають на організацію лісового господарства в гірських умовах?

20. Які основні захисні функції виконують гірські ліси та як вони враховуються під час лісовпорядкування?

21. У чому полягають особливості інвентаризації та впорядкування лісів на радіаційно забруднених територіях?

22. Які фактори необхідно враховувати під час функціонального зонування радіаційно забруднених лісових територій?

23. Які обмеження щодо ведення лісового господарства можуть встановлюватися на радіаційно забруднених територіях?

24. Які основні категорії захисних лісів та особливо захисних лісових ділянок виділяються під час спеціального лісовпорядкування?
25. Які критерії використовуються для визначення особливих захисних функцій лісової ділянки?
26. Як захисне призначення лісів впливає на вибір режиму їх використання та господарських заходів?
27. Які особливості інвентаризації та впорядкування захисних лісових насаджень агролісомеліоративного фонду?
28. Які показники характеризують захисну ефективність полезахисних та інших агролісомеліоративних насаджень?
29. Які фактори визначають ефективність захисних лісових насаджень на землях сільськогосподарського призначення?
30. Які основні завдання інвентаризації та таксації мисливських угідь?
31. Що таке типологія мисливських угідь та які показники використовуються для визначення їх продуктивності?
32. У чому полягає бонітування мисливських угідь та яке його значення для організації мисливського господарства?
33. Які методи можуть застосовуватися для визначення чисельності та просторового розподілу мисливських тварин?
34. Що таке оптимальна ємність мисливських угідь і які фактори визначають її величину?
35. Які основні принципи сталого управління мисливськими ресурсами необхідно враховувати під час впорядкування мисливських угідь?
36. У чому полягають основні завдання Національної інвентаризації лісів України?
37. Чим відрізняються Національна інвентаризація лісів та інвентаризація лісів на рівні лісгосподарського підприємства?
38. Які основні показники лісових ресурсів можуть бути отримані в результаті національної та міжнародної інвентаризації лісів?
39. Які переваги та обмеження мають вибіркові методи інвентаризації лісових ресурсів?
40. Яке значення мають результати національної та міжнародної інвентаризації для формування лісової політики та планування сталого управління лісами?
41. Які можливості ГІС для спеціального лісовпорядкування та аналізу лісових ресурсів?

42. Які типи даних дистанційного зондування Землі можуть використовуватися для інвентаризації та моніторингу лісів?

43. Які переваги та обмеження використання БПЛА під час інвентаризації лісових насаджень?

44. Що таке LiDAR та які параметри лісових насаджень можна визначати за даними лазерного сканування?

45. Як можна інтегрувати польові дані, ГІС, ДЗЗ, БПЛА та LiDAR під час спеціального лісовпорядкування?

46. Що таке актуалізація таксаційної інформації та в яких випадках виникає необхідність її проведення?

47. Які методи можуть застосовуватися для актуалізації лісової інформації без проведення повної повторної інвентаризації?

48. Які принципи організації моніторингу стану та динаміки лісових насаджень із використанням різночасових даних?

49. У чому полягають принципи ділянкового методу лісовпорядкування та наближеного до природи лісівництва?

50. Яке значення мають мартелоскопи та цифрові платформи для обґрунтування лісівничих рішень, вибору дерев і оцінювання наслідків господарських втручань?

10. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Розподіл балів оцінювання знань здобувачів вищої освіти у семестрі за видами навчальних занять з дисципліни «Спеціальні види лісовпорядкування»

Поточний контроль															Підсумко-вий контроль (екзамен)	Сума балів	
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2										Індивідуальне самостійне завдання
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	0-5	0-40	0-100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			

Оцінювання кожного з виконаних практичних завдань здійснюється за такими критеріями:

5 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно

послугується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки;

4 бали – здобувач вищої освіти достатньо володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послугується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки;

3 бали – здобувач вищої освіти відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки;

2 бали – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань;

1 бал – здобувач вищої освіти не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді; **0 балів** – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Оцінювання результатів іспиту здійснюється за наступними критеріями:

35-40 балів – бездоганна відповідь;

25-34 бали – вірна відповідь, містить окремі неточності чи упущення,

15-24 бали – загалом правильна, однак неповна чи стисла відповідь;

5-14 балів – виконання завдань не повне або не точне.

0-4 бали – розкриття питань лише розпочато.

Під час оцінювання знань і вмінь здобувачів можуть бути враховані результати навчання, отримані у **неформальній освіті**. Для цього, здобувач освіти, що має підтвердження про результати навчання у неформальній освіті (сертифікат, диплом чи інший документ), звертається із письмовою заявою в деканат факультету і складає підсумковий контроль предметній комісії. Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої теми

лекційного чи практичного заняття, змістовного модуля чи всього навчального матеріалу дисципліни за умови, що програма неформальної освіти повністю відповідає робочій програмі дисципліни.

Шкала оцінювання: університетська та 100-бальна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Для екзамену, диференційованого заліку, курсового проєкту (роботи) практики
90-100	Відмінно
75-89	Добре
60-74	Задовільно
менше 60	Незадовільно

11. Політики дисципліни

Політики курсу «Спеціальні види лісовпорядкування» вибудовуються із урахуванням норм законодавства України щодо академічної доброчесності, у т. ч. щодо використання штучного інтелекту, та регламентних документів щодо організації навчання у Поліському університеті.

Політика щодо відвідування: задля успішного засвоєння теоретичних знань і формування психологічних компетентностей здобувачі освіти зобов'язані регулярно відвідувати заняття, брати активну участь у обговоренні ключових питань із теми, виконувати необхідний мінімум навчальної роботи.

Політика щодо дедлайнів: індивідуальні та самостійні роботи здобувачі освіти мають здавати вчасно, відповідно до плану заняття. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, участь у конференціях, тривога, відсутність світла тощо) термін зарахування навчальних завдань може бути подовжений за погодженням із викладачем курсу. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, зараховуються зі зниженням оцінки.

Політика щодо комунікації із викладачем: у разі виникнення певних труднощів при вивченні дисципліни здобувач освіти може звертатися до викладача у години консультацій за додатковими роз'ясненнями.

12. Ключові терміни навчальної дисципліни

№	Термін	Відповідник англійською мовою
1	База даних	Database
2	Спеціальне лісовпорядкування	Special forest management planning
3	Інвентаризація лісів	Forest inventory
4	Таксація лісу	Forest mensuration
5	Рекреаційні ліси	Recreational forests
6	Функціональне зонування	Functional zoning

7	Рекреаційне навантаження	Recreational load
8	Природно-заповідний фонд	Nature reserve fund
9	Захисні ліси	Protective forests
10	Мисливські угіддя	Hunting grounds
11	Бонітування мисливських угідь	Game habitat quality assessment
12	Національна інвентаризація лісів	National forest inventory
13	Дистанційне зондування Землі	Remote sensing
14	Лазерне сканування (LiDAR)	LiDAR (Light Detection and Ranging)
15	Актуалізація лісової інформації	Forest information updating

13. Рекомендована література

Основна:

1. Гірс, О. А., Новак, Б. І., & Кашпор, С. М. (2004). Лісовпорядкування. К.: Арістей.
2. Гром М.М. Лісовпорядкування: навч. посібник. Львів: РВВ НЛТУ України, 2013. 264 с.
3. Впорядкування лісів рекреаційно-оздоровчого призначення: навч. посібник: у 3-х ч. Ч. 1. Теоретичні засади рекреаційної діяльності / М.М. Тимошенко, В. А. Мостепанюк; за ред. к. с.-г. н., доц. В. А. Мостепанюка. Житомир: 2022, - 214 с.
4. Впорядкування лісів природно-заповідного призначення: навч. посібник : у 3-х ч. Ч. 2. Інвентаризація лісгосподарських земель природно-заповідного призначення / О.Л. Кратюк, В.А. Мостепанюк, Ю.В. Бруцький; за ред. к. с.-г. н., доц. В. А. Мостепанюка. Житомир : 2022. - 220 с.
5. Лісовий кодекс України / Офіц.вид.: Із змінами та допов. станом на 15 берез. 2007 р. / м-во юстиції України.-К.: Вид. Дім «Ін Юре», 2007. – С. 133-194.
6. Правила рубок головного користування. - К., 2009. - 12 с.
7. Інструктивно-методичні вказівки щодо здійснення лісовпорядкування. Ірпінь-2024. Наказ Українського державного проектного лісовпорядного виробничого об'єднання від 06 вересня 2024 року №76
8. Правила відтворення лісів. - К.: КМ України, 2007. - 6 с.
9. Правила поліпшення якісного складу, формування і оздоровлення лісів. - К.: КМ України, 2007. -8 с.
10. Миронюк В. В. Інвентаризація рівнинних лісів України за даними супутникової зйомки : монографія. Харків : АТ «Харківська книжкова фабрика “Глобус”», 2020. 240 с.

Додаткова:

1. Пробні площі лісовпорядні. Метод закладання. СОУ 02.02.-37-476:2006. – К., Мінагрополітики України, 2006. – 32 с.

2. Bilous, A., P. P. Diachuk, Zadorozhniuk, R., & M. S. Matsala (2021). Precision of measuring the height of trees in various ways. *Ukrainian Journal of Forest and Wood Science*, 12(1), 6-16. <https://doi.org/10.31548/forest2021.01.001>

3. Сірук Ю.В. Методичні рекомендації для виконання курсового проекту з дисципліни «Лісовпорядкування» для студентів освітнього ступеня «бакалавр» спеціальності 205 «Лісове господарство» Житомир: Поліський національний університет. 2022. 59 с.

4. Lesiv, M., Schepaschenko, D., Buchhorn, M. *et al.* Global forest management data for 2015 at a 100 m resolution. *Sci Data* 9, 199 (2022). <https://doi.org/10.1038/s41597-022-01332-3>

5. Каганяк Ю.Й., Строчинський А.А., Горошко М.П. Парколісовпорядкування. Навчальний посібник. – Львів, Тріада плюс, 2009. – 358с.

6. Бондаренко В.Д. та ін. Облік диких тварин / Практичні рекомендації // Львів. - 1089. -65 с.

7. Інструктивні вказівки по лісомеліоративному впорядкуванню захисних лісових насаджень на землях сільськогосподарських підприємств. - Ірпінь, 2004. - 35с.

8. Методика визначення розрахункової лісосіки. Затверджено наказом Держкомлісгоспу України від 14 вересня 2000р №105.

9. Миклуш С. І., Гаврилюк С. А., Часковський О. Г. Дистанційне зондування Землі в лісовому господарстві : навч. посіб. Львів : ЗУКЦ, 2012. 324 с. ISBN 978-617-655-017-4.

14. Електронні інформаційні ресурси

1. Геопортал «Ліси України» <https://forestry.org.ua/BVV/map/>

2. Геоінформаційна система управління лісовими ресурсами України <https://gis.lisproekt.gov.ua/portal/apps/sites/#/gis-lisproekt>

3. Відео інструкції до виконання розрахунків курсової роботи з Лісовпорядкування: <https://drive.google.com/drive/folders/1GXqgn-enCChYRfyoQXMT5tE2Bs1rV7Li?usp=sharing>.

4. Відеоурок виконання практичної роботи. Тема: Категорії захисності. ОЗЛД. <https://youtu.be/-NJIGs1uVOU>

5. Відеоурок виконання практичної роботи. Тема: Віки стиглості лісів рівнинної території України. Лісівництво. <https://youtu.be/oFsQQxXPA84>

6. Глобальні дані змін лісового покриття. <https://globalnaturewatch.org/>

7. Інвентаризаційні дані Швейцарської конфедерації. <https://map.geo.admin.ch/#/map?lang=en¢er=2523973.02,1191580.68&z=1.187&topic=bafu&layers=&bgLayer=ch.swisstopo.pixelkarte-grau&featureInfo=default&ca>

[talogNodes=768,781,1361,767,784,798,804,806,826,843,849,851,1505,15157,2801,2828,2833,bafu](#)